Regionledningskontoret
Anders Wilandson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-01-26

KRN 2025-0087

Klimat- och
regionutvecklingsnämnden

Yttrande över Motion 2025:44 av Kristoffer Tamsons m.fl. (M) om upphandling av flygtrafik till och från Bromma flygplats

Regionledningskontorets förslag till beslut

Klimat- och regionutvecklingsnämnden beslutar följande.

> Utvecklingsdirektörens tjänsteutlåtande utgör klimat- och regionutvecklingsnämndens yttrande till regionstyrelsen över Motion 2025:44 av Kristoffer Tamsons m.fl. (M) om upphandling av flygtrafik till och från Bromma flygplats.

Sammanfattning

Motion 2025:44 av Kristoffer Tamsons m.fl. (M) föreslår att Region Stockholm ska utreda möjligheten att upphandla flygtrafik till och från Bromma flygplats samt initiera dialog med andra regioner och staten för att säkerställa långsiktiga flygförbindelser. Motionärerna motiverar detta med att den minskade reguljära flygtrafiken från Bromma har försämrat tillgängligheten till huvudstaden. Motionen har remitterats till klimat- och regionutvecklingsnämnden för yttrande.

Regionledningskontoret konstaterar att upphandling av interregional flygtrafik enligt gällande regelverk är ett statligt ansvar genom Trafikverket, och att Region Stockholm saknar rättsliga förutsättningar att själv upphandla eller finansiera flygtrafik. Trafikverkets förslag om ökat regionalt inflytande har ännu inte implementerats i lagstiftning. Vidare bedöms att tillgänglighet med flyg främst bör stärkas genom Arlanda flygplats, som utgör det nationella navet för inrikesflyg. Inriktningen i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) (LS 2015-0084) anger att området ska utvecklas till stadsbebyggelse efter avtalet med Stockholm stad löper ut år 2038.

Bakgrund

Kristoffer Tamsons, Axel Conradi och Leif Gripestam(M) har väckt en motion i regionfullmäktige. Motionärerna lyfter fram att den kraftiga minskningen av reguljär flygtrafik till och från Bromma flygplats har inneburit en påtaglig försämrad tillgänglighet för såväl stockholmare som

invånare i övriga delar av landet. Inte minst har näringslivet uttryckt stor oro över den begränsade tillgången till effektiva flygförbindelser med huvudstaden.

I många andra delar av landet används offentlig upphandling för att säkerställa kollektivtrafik, även i form av flygtrafik på sträckor som bedöms som samhällsviktiga. Motionärerna anser därför att Region Stockholm bör ta initiativ till att upphandla flygtrafik från Bromma flygplats, med målet att säkerställa en god tillgänglighet till huvudstaden.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås i motionen att regionfullmäktige beslutar följande:

1. Regionstyrelsen ges i uppdrag att utreda förutsättningarna för att upphandla flygtrafik till och från Bromma flygplats.
2. Regionstyrelsen ges i uppdrag att initiera en dialog med berörda aktörer, inklusive andra regioner och staten, för att säkerställa långsiktiga och hållbara flygförbindelser från Bromma.

Motionen har remitterats till klimat- och regionutvecklingsnämnden för yttrande.

Regeringen gav 2024 Trafikverket i uppdrag att utreda, förbereda och vidta nödvändiga åtgärder för att kommunala och regionala myndigheter ska ges möjlighet att komplettera det statliga utbudet av flyglinjer med allmän trafikplikt. Uppdraget redovisades i rapporten *Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt* (2025:005). Rapporten skickades därefter på remiss. Region Stockholm lämnade sitt yttrande (RS 2025-0285) och tillstyrkte både Trafikverkets utredning och de förslag som möjliggör för regioner och kommuner att påverka sin tillgänglighet med flyg. En utgångspunkt i Trafikverkets förslag var att kommunala och regionala myndigheter tar fullt kostnadsansvar för ett kompletterande utbud.

Klimat- och regionutvecklingsnämndens yttrande

Upphandling av flygtrafik
Enligt gällande regelverk är det Trafikverket som, i enlighet med sin instruktion, ansvarar för statens avtal om transportpolitiskt motiverad interregional kollektivtrafik, inklusive flygtrafik. Detta avser trafik som inte upprätthålls i annan regi och där förutsättningar för kommersiell drift bedöms saknas.

Säkerställandet av fungerande flygförbindelser till huvudstaden är en nationell fråga och behöver hanteras på nationell nivå.

Trafikverkets förslag i rapporten *Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt* har, per dags dato, inte införts genom ändringar i lag eller annan bindande reglering.

I rättspraxis har Förvaltningsrätten bedömt att regionalt stöd till en flyglinje som trafikeras av en enskild aktör, bland annat genom förköp av biljetter, kan utgöra otillåtet offentligt stöd.

Mot denna bakgrund bedömer regionledningskontoret att Region Stockholm, inom ramen för gällande rätt, saknar rättsliga förutsättningar att själv upphandla eller finansiera flygtrafik. Mot bakgrund av ansvarsfördelningen i gällande regelverk bedöms vidare att säkerställandet av fungerande flygförbindelser till huvudstaden utgör en nationell angelägenhet som behöver hanteras på nationell nivå.

Om Trafikverkets förslag framgent skulle implementeras i lagstiftningen kan detta medföra ett förändrat rättsläge, vilket i så fall kan öppna för ett ökat regionalt ansvar. En eventuell upphandling av flygtrafik skulle dock vara förenad med kostnader samt operativa och rättsliga risker.

Långsiktiga och hållbara flygförbindelser
En fortsatt utvecklad interregional tillgänglighet är en förutsättning för att Stockholmsregionen ska fylla sin funktion som huvudstadsregion både gällande förnyelse av näringslivet och samspelet med andra regioner i Sverige. Det förutsätter en god tillgänglighet med samtliga transportslag. Gällande flyg har Bromma flygplats betydelse för den interregionala tillgängligheten minskat påtagligt sedan de reguljära inrikesflygen till största delar flyttat över till Arlanda.

En stärkt navfunktion för inrikesflyg och ett större upptagningsområde är centrala faktorer för att stärka Arlandas konkurrenskraft och attrahera fler flygbolag i konkurrens med exempelvis Köpenhamn, Helsingfors och Oslo. Regionledningskontoret anser därför att fokus bör ligga på att förbättra tillgängligheten med flyg till Stockholmsregionen via Arlanda.

Den gällande regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen (RUFS 2050) (LS 2015-0084) anger stadsbebyggelse på området för Bromma flygplats efter att gällande avtal med Stockholms stad löper ut år 2038. Även granskningsförslaget till ny regional utvecklingsplan har denna utgångspunkt.

Ekonomiska konsekvenser
Beslut i enlighet med regiondirektörens tjänsteutlåtande bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm. Beslutar regionfullmäktige i enlighet med motionärens förslag har detta ekonomiska konsekvenser som behöver beaktas i budget.

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Mikael Ranhagen
Enhetschef

Beslutsunderlag
1. Motion 2025:44

Beslutsexpediering
1. Regionstyrelsen

Godkänd av Anton Västberg, 2026-01-26